

Урок 1

Тема: Елеонор Портер. Повість «Полліанна». Система образів твору

Мета: ознайомити п'ятикласників із життям та творчістю письменниці Елеонор Портер; формувати навички виразного читання, коментування, висловлювання власної позиції щодо прочитаного, виділення ключових моментів; виховувати прагнення пізнавати світ, поважати загальнолюдські цінності.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Обладнання: підручник, зошит, портрет письменниці, мультимедійна презентація «Елеонор Портер «Полліанна», опорні схеми, фрагмент екранізації повісті «Полліанна».

Хід уроку

I. Організаційний момент.

1. Привітання (слайд 1)

Подаруйте посмішку собі,
Один одному, мені.
Я дарую посмішку і вам.
Радість допоможе у роботі нам.

II. Мотивація навчальної діяльності:

- Чи знаєте ви твори, у яких ідеться про ігри. А які ігри вам найбільше подобаються?

Проблемне питання

- Чи відома вам дитяча гра, у яку б із однаковим задоволенням грали як діти, так і дорослі?

III. Оголошення теми і мети уроку (слайд 2)

Сьогодні ми відкриваємо ще одну сторінку літературної скарбнички і зазирнемо до книжкової шафи американської письменниці Елеонор Портер, котра була переконана, що людям не вистачає радості у повсякденному житті. Саме вона подарувала читачам нову гру – «гру в радість». Хочеться, щоб вона згодом стала для вас стилем життя.

IV. Сприйняття і засвоєння навчального матеріалу

1. Перегляд буктрейлера до повісті «Полліанна»

2. Знайомство з біографією Елеонор Портер та історією написання повісті «Полліанна» (слайди 3-9).

Невелике містечко Літлтон розташоване на півночі США, в штаті Нью-Гемпшир. Містечко невелике – його населення складає всього шість тисяч чоловік. Містечко входить в число найпопулярніших міст Америки, і цією популярністю воно завдячує Елеонор Портер та її веселій дівчинці.

Головна окраса міста – невелика бронзова статуя дівчинки в сонячному капелюшку. З широко розкритими руками, нібито вона готова в цю хвилину обійняти весь світ. Цей пам'ятник Полліанні, героїні популярної повісті американської письменниці Елеонор Ходжман-Портер.

Народилася письменниця 19 грудня 1868 року в місті Літлтон у родині перших переселенців до Америки. Росла у християнській сім'ї, була членом місцевої церковної общини, співала в церковному хорі.

Сім'я Ходжман була невеликою: мама, батько і всього дві дитини – Елеанор і її старший брат Фред. Жили вони в достатку, батько займався аптечним бізнесом, мама була художницею, на жаль, важко хворіла.

Сама Елеонор була теж дуже хворобливою, в початкових класах навіть не ходила до школи, до неї запрошували вчителів на дім.

Елеонор мала талант до співу, після закінчення школи вона їде в Бостон і вступає на вокальне відділення в консерваторію. Елеонор стає солісткою Бостонського хорового ансамблю. В той час вона знайомиться з бізнесменом із Вермонта Джоном Лайманом Портером. Вони листувалися протягом п'яти років, в результаті чого у 1892 році одружилися.

Відразу після весілля Портери переїжджають в Чаттанугу (Массачусетс), а потім - в Нью-Йорк. Справи чоловіка ідуть вгору, скоро він стає президентом однієї з американських машинобудівних компаній.

Кар'єра співачки для Елеанор завершилася, але її бог нагородив іншим талантом. Стан здоров'я не дозволив Елеанор стати мамою, та вона знайшла розраду в тому, що почала придумувати різні історії для дітей.

В останні роки свого життя вона з чоловіком переїхала в невелике містечко Кембрідж (Массачусетс); там писала по книзі в рік.

Померла Елеанор Портер у 1920 році від туберкульозу.

У 1890-х роках на сторінках американських журналів з'являються її перші оповідання, написані під псевдонімом Елеонор Стюарт, а в 1907 році побачив світ її перший роман «Зустрічі течії». Елеонор Портер створила 4 томи коротких оповідань і 14 романів для дітей та дорослих.

Найвідоміший твір «Полліанна» вийшов у світ у 1913 році і відразу став шалено популярним. Описуючи в свої романах дітей-сиріт, Портер доказує: «Не стільки ми потрібні цим нещасним дітям, скільки вони нам. Щоб, дивлячись на те, як вмюють радіти життю діти, обділені всім, ми самі би захотіли змінитися».

Повість «Полліанна» захопила читачів настільки, що на адресу Елеанор Портер посипався шквал листів з проханням розповісти, що сталося з головною героїнею роману далі. Тому вже в 1915 році письменниця видала друком наступну повість – «Юність Полліанни». Коли «Полліанна» вийшла окремою книгою, склалося таке враження, що всі читачі Америки тільки її і чекали. До 1950 року загальна кількість екземплярів «Полліанни» перевершила два мільйони.

Портер продовжувала писати до самої своєї смерті, і її нові твори викликали чималий інтерес публіки. Три письменниці (Вірджинія Моффат, Харрієт Сміт і Елізабет Бортон) по черзі створювали все нові книги, об'єднані образом головної героїні. Так з'явилася ціла серія – «Радісні книги Полліанни».

3. Візитна картка автора (слайд 10)

Ім'я	Елеонор Портер
Батьківщина	США, м. Літлтон
Дата народження	19 грудня 1868 р.
Інтереси та захоплення	Співи, музика
Літературна спадщина	14 романів, 4 томи оповідань
Твори, які принесли успіх	«Полліанна», «Юність Полліанни»

4. Сюжетно-рольова гра «Лист» (слайд 11). Завдання: уявіть себе в ролі кореспондента, який отримав завдання від редакції побувати у містечку Белдінгсвіль і прокоментувати відзнятий матеріал у випуску новин.

Кореспондент: Доброго дня! В ефірі випуск новин. Щойно стало відомо, що до містечка Белдінгсвіля має приїхати племінниця найбагатшої тут жінки – міс Поллі Гаррінгтон, хазяйки старої садиби. Давайте подивимось про це щойно відзнятий сюжет.

(Міс Поллі сидить за столом, виймає листа з конверта і читає)

«Шановна Пані!

З болем повідомляю Вам, що преподобний Джон Віттієр помер два тижні тому, лишивши сиротою дівчинку одинадцяти років. Усе його майно — лише кілька книжок, бо, наскільки Вам відомо, він був пастирем маленької місіонерської церкви і отримував дуже скромну платню.

Містер Джон Віттієр розповідав мені, що його покійна дружина доводилася Вам сестрою, але також дав зрозуміти, що стосунки між Вашими родинами були не найкращими. І все ж він дуже сподівався, що, хоч як би там було, в ім'я сестри Ви не відмовитеся взяти сироту до себе, аби вона виховувалася серед родичів на Сході. Саме тому я і пишу до Вас.

Коли Ви читатимете цього листа, дівчинка вже буде готова рушити в дорогу. Якщо ви згодні, ласкаво просимо відразу про це нас сповістити, бо в нас тут одне подружжя незабаром вирушає на Схід; вони зможуть узяти дівчинку з собою до Бостона, а там посадовлять на белдінгсвільський потяг. Звичайно, про потяг і дату прибуття Вам повідомлять додатково.

Сподіваюся на Вашу прихильну відповідь.

З повагою Джеремая О. Байт».

(Нахмурившись, міс Поллі згортає аркуш і кладе його до конверта)

Кореспондент: Сестра Поллі – Дженні – була матір'ю дівчинки. Ще в 20 років Дженні, наперекір родині, наполягла на шлюбі з молодим священником.

До неї сватався один багатій, і родина віддавала йому перевагу перед бідним пастирем, але Дженні вийшла заміж за коханого і подалася з ним на південь.

Міс Поллі було тоді лише п'ятнадцять років і вона була наймолодша в сім'ї. З того часу батьки не схотіли знатися з Дженні. Вони лише знали, що останню дитину (решта дітей її повмирали) Дженні назвала Поліанна — на честь двох своїх сестер Поллі та Анни.

Міс Поллі Гарінгтон тепер сорок років. Тато, мама, сестри — всі померли. Протягом багатьох років вона сама давала лад садибі й чималим грошам, що їх батько залишив у спадок. Люди співчували її самотності, а дехто радив запросити подругу чи компаньйонку, щоб жити разом. Але вона переконувала всіх, що любить самотність і тишу. І ось тепер! Поліанна...

Як зміниться життя міс Поллі? Думаю, скоро дізнаємось!

5. Фізкультхвилинка (слайд 12)

Руханка «Пантоміма». За допомогою одних лише жестів, міміки, рухів та поз потрібно показати:

Спортсмена-легкоатлета.

Млина з вітряками.

Зайченя.

Дерево, гілля якого гойдає вітер.

Людину, що збирає камінчики біля самого моря та кладе їх у відерце.

Веселого клоуна.

6. Робота з текстом (слайд 13)

- У розділі «Приїзд Полліанни» знайдіть портрет героїні. Яким було перше враження від знайомства з дівчинкою? Чим вона видалася дивною?
- Яка подія сталася у житті Полліанни? Чому дівчинка мала оселитися в міс Поллі?
- Чи скаржиться дівчинка на свою долю?
- З чого видно, що Полліанна глибоко переживає смерть батька?
- Чому служниця Ненсі почувалася ніяково, зустрічаючи Полліанну?
- Кого очікувала побачити на вокзалі дівчинка? Яка була реакція дівчинки, коли вона дізналася, що зустріла її служниця, а не тітка?
- Про що розповідала Полліанна під час подорожі? Як вибір тем та жвавість бесіди характеризують дівчинку?
- Якою уявляла Полліанна свою нову домівку? Чому розпитування дівчини викликають сум у Ненсі?

7. Вправа «У кінотеатрі». Учні переглядають уривки з однойменного кінофільму, проводять паралелі з прочитаним розділом 3.

Перегляд фрагменту фільму Полліанна
англійською мовою, 2003 р.; Великобританія,
режисер Сара Хардінг, в головній ролі
Аманда Бертон

- Порівняйте прочитане та побачене. (Слайд 14)

8. Вправа «Центр зайнятості» (слайд 15)

Знайди пару і з'єднай (ім'я героя — рід діяльності).

✘ Полліанна	кухарка
✘ Тітка Поллі	хвора жінка
✘ Ненсі	господиня садиби
✘ Тімоті	хлопчик-сирота
✘ Том	водій
✘ Містер Пендлтон	садівник
✘ Місіс Сноу	весела дівчинка
✘ Джиммі Боб	лікар
✘ Чилтон	священик
✘ Пол Форд	одинокий багатій

- Які з персонажів є головними, а які другорядними?

V. Закріплення вивченого матеріалу

1. Інтерактивна вправа «Продовж речення» (усно, слайд 16)

Елеонор Портер народилась **19 грудня 1868 року**.

Країна, де вона жила, це — **США**.

Майбутня письменниця спочатку здобула професію **співачки**.

Елеонор Стюарт — це псевдонім **Елеонор Портер**.

У 1913 р. світ побачила повість **«Полліанна»**.

У 1920 р. книгу «Полліанна» перевидавали **47 разів**.

Полліанна переплутала тітоньку Поллі з **Ненсі**.

Жіноча допомога — це **благодійне товариство**.

Бути багатим — мати в кожній кімнаті **килим** та їсти щонеділі **морозиво**.

Полліанна раділа з того, що не мала раніше гарних речей, тому що **тепер їй сподобається в будинку тітоньки Поллі ще більше**.

VI. Підбиття підсумків уроку:

Приєм «Букет настрою» (слайд 17)

На екрані шість букетів різних кольорів

- Який букет ви візьмете сьогодні з уроку, чому?

(Жовтий букет — світлий, приємний настрій.

Темний букет — сумний настрій.

Зелений букет — душевний настрій.

Синій букет — спокійний настрій.

Червоний букет — активний творчий настрій.

Фіолетовий букет — натхненний настрій.)

VII. Оцінювання учнів.

VIII. Домашнє завдання. (Слайд 18).

Для всіх: прочитати розділи «Кімната на горищі, «Гра». (188-195)

Для групи художників: оформити титульну сторінку (палітурку) до книги Е. Портер «Полліанна» (намалювати або придумати комп'ютерний варіант). або намалювати ілюстрації до книги Елеонор Портер.

Для групи акторів: підготувати інсценізацію «Зустріч Поліанни з тіткою Поллі».

Для групи дослідників: підготувати розповідь «Режим дня Поліанни».

